

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

Рамка на Европейския съюз за държавна помощ под формата на компенсации за обществени услуги (2011 г.)

(текст от значение за ЕИП)

(2012/С 8/03)

1. ПРЕДМЕТ И СФЕРА НА ПРИЛОЖЕНИЕ

1. За да могат определени услуги от общ икономически интерес (УОИИ) да се извършват въз основа на принципи и при условия, които дават възможност чрез тях да се постигнат заложените цели, може да се окаже необходима финансова подкрепа от държавните органи, когато приходите, получени от предоставянето на услугата, не позволяват да се покрият разходите, възникващи от задължението за обществена услуга.
2. От практиката на Съда на Европейския съюз ⁽¹⁾ следва, че компенсацията за обществена услуга не представлява държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз, ако изпълнява известен брой условия ⁽²⁾. Когато тези условия са изпълнени, член 108 от Договора не се прилага.
3. Когато компенсацията за обществена услуга не отговаря на тези условия и ако са изпълнени общите критерии за приложимост на член 107, параграф 1 от Договора, тази компенсация представлява държавна помощ и попада в приложното поле на членове 106, 107 и 108 от Договора.
4. В Съобщението си за прилагането на правилата на Европейския съюз към компенсацията, предоставена за предоставянето на услуги от общ икономически интерес ⁽³⁾, Комисията изясни условията, при които компенсацията за обществена услуга трябва да се счита за държавна помощ.

⁽¹⁾ Решенията по дело C-280/00 Altmark Trans GmbH и Regierungspräsidium Magdeburg срещу Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH („Altmark“) [2003 г.] Recueil, стр. I-7747 и Съединени дела C-34/01—C-38/01 Enirisorse SpA срещу Ministero delle Finanze [2003 г.] Recueil, стр. I-14243.

⁽²⁾ В решението си по делото Altmark Съдът на Европейския съюз постанови, че компенсацията за обществена услуга не представлява държавна помощ, ако са изпълнени четири кумулативни критерия. Първо, предприятието получател трябва действително да има задължения за предоставянето на обществена услуга и тези задължения трябва да са ясно дефинирани. Второ, параметрите, въз основа на които се изчислява компенсацията, трябва да бъдат установени предварително по обективен и прозрачен начин. Трето, компенсацията не може да надвишава това, което е необходимо за покриване изцяло или частично на разходите, възникнали при изпълнението на задълженията, свързани с предоставянето на обществената услуга, като се отчитат съответните приходи и разумна печалба. И накрая, когато предприятието, което трябва да изпълнява задължения за обществена услуга, в конкретен случай не е избрано вследствие на процедура за възлагане на обществена поръчка, която би позволила да бъде избран оферентът, който е в състояние да предостави тези услуги на най-ниската цена за общността, равнището на нужната компенсация трябва да се определи въз основа на анализ на разходите, които би направило едно типично предприятие, добре управлявано и снабдено с достатъчно оборудване.

⁽³⁾ Виж страница 23 от настоящия брой на Официален вестник.

Освен това в Регламента на Комисията за прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта *de minimis*, предоставяна на предприятия, предоставящи услуги от общ икономически интерес ⁽⁴⁾, Комисията ще определи условията, при които следва да се счита, че компенсации в малък размер за обществени услуги не засягат търговията между държавите-членки и/или не нарушават или не заплашват да нарушат конкуренцията. При тези обстоятелства компенсацията не е обхваната от член 107, параграф 1 от Договора, и следователно не попада в обхвата на процедурата за уведомяване, предвидена в член 108, параграф 3 от Договора.

5. В член 106, параграф 2 от Договора се посочва правното основание за оценка на съвместимостта на държавната помощ за УОИИ. В него се посочва, че предприятията, които са натоварени с извършването на УОИИ или които имат характер на фискален монопол, се подчиняват на разпоредбите, съдържащи се в Договорите, и в частност на правилата на конкуренцията. В член 106, параграф 2 от Договора обаче се предвижда изключение от съдържащите се в Договора правила, доколкото прилагането на правилата на конкуренцията би пречило фактически или юридически изпълнението на възложените задачи. Това изключение се прилага само ако развитието на търговията не е засегнато до степен, която би била в противоречие с интересите на Съюза.
6. В Решение 2012/21/ЕС на Комисията ⁽⁵⁾ година относно прилагането на член 106, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес ⁽⁶⁾, се определят условията, при които някои видове компенсации за обществени услуги трябва да се смятат за съвместими с вътрешния пазар в съответствие с член 106, параграф 2 от Договора и да бъдат освободени от изискването за предварително уведомяване по член 108, параграф 3 от Договора.
7. Принципите, посочени в настоящото съобщение, се прилагат за компенсация за обществена услуга само доколкото тя представлява държавна помощ, която не е обхваната от Решение 2012/21/ЕС. Тази компенсация подлежи на изискването за предварително уведомяване по член 108, параграф 3 от Договора. В съобщението се посочват условията, при които тази държавна помощ може да се приеме за

⁽⁴⁾ Виж страница 4 от настоящия брой на Официален вестник.

⁽⁵⁾ ОВ L 7, 11.1.2012 г., стр. 3.

⁽⁶⁾ ОВ L 7, 11.1.2012 г.

съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 106, параграф 2 от Договора. То заменя Рамката на Общността за държавна помощ под формата на компенсации за обществени услуги ⁽¹⁾.

8. Принципите, посочени в настоящото съобщение, се прилагат за компенсацията за обществена услуга в областта на въздушния и морския транспорт, без да се засягат по-строгите специалните разпоредби, съдържащи се в секторното законодателство на Съюза. Те не се прилагат за сектора на сухопътния транспорт и за сектора на общественото радио- и телевизионно разпространение, обхванат от Съобщението на Комисията относно прилагане на правилата за държавните помощи по отношение на обществената услуга радио- и телевизионно разпространение ⁽²⁾.
9. Помощта за доставчиците на УОИИ в затруднено положение ще бъде оценявана в рамките на Насоките на Общността за държавните помощи за оздравяване и реструктуриране на предприятия в затруднение ⁽³⁾.
10. Принципите, посочени в настоящото съобщение, се прилагат без да се засягат:
 - а) изискванията, наложени от правото на Европейския съюз в областта на конкуренцията (и по-специално членове 101 и 102 от Договора);
 - б) изискванията, наложени от правото на Европейския съюз в областта на обществените поръчки;
 - в) разпоредбите на Директива 2006/111/ЕО на Комисията от 16 ноември 2006 година относно прозрачността на финансовите отношения между държавите-членки и публичните предприятия, както и относно финансовата прозрачност в рамките на някои предприятия ⁽⁴⁾.
 - г) допълнителните изисквания, произтичащи от Договора или от секторното законодателство на Съюза.

2. УСЛОВИЯ ЗА СЪВМЕСТИМОСТ НА КОМПЕНСАЦИЯТА ЗА ОБЩЕСТВЕНА УСЛУГА, КОЯТО ПРЕДСТАВЛЯВА ДЪРЖАВНА ПОМОЩ

2.1. Общи разпоредби

11. На сегашния етап на развитието на вътрешния пазар държавната помощ, попадаща извън приложното поле на Решение 2012/21/ЕС може да бъде обявена за съвместима с член 106, параграф 2 от Договора, ако е необходима за предоставянето на съответната услуга от общ икономически интерес и не засяга развитието на търговията до такава степен, че да противоречи на интересите на Съюза. Условието, посочено в раздели 2.2—2.10 трябва да са спазени, за да се постигне баланс.
- 2.2. **Истинската услуга от общ икономически интерес, посочена в член 106 от Договора**
12. Помощта трябва да бъде предоставена за действителна и правилно дефинирана услуга от общ икономически интерес, посочена в член 106, параграф 2 от Договора.

13. В своето Съобщение за прилагането на правилата на Европейския съюз за държавна помощ към компенсацията, предоставена за предоставянето на услуги от общ икономически интерес, Комисията предостави насоки относно изискванията, свързани с определението за услуга от общ икономически интерес. По-специално държавите-членки не могат да прикрепят специфични задължения за обществена услуга към услуги, които са вече предоставени или могат да бъдат предоставени задоволително от предприятия, извършващи дейност при нормални пазарни условия, като цената, обективни качествени характеристики, непрекъснатост и достъп до услугата, отговарящи на публичния интерес, определен от държавата. Що се отнася до въпроса дали дадена услуга може да се предоставя от пазара, оценката на Комисията се ограничава с проверка на това дали определението на държавата-членка е опорочено от явна грешка, освен когато в разпоредбите на правото на Европейския съюз не се предвижда по-строга норма.

14. За приложното поле на принципите, посочени в настоящото съобщение, държавите-членки следва да докажат, че са разгледали надлежно нуждите за обществени услуги чрез обществена консултация или други подходящи инструменти, за да вземат предвид интересите на потребителите и на доставчиците. Това не се прилага, когато е ясно, че една нова консултация няма да донесе значителна добавена стойност към проведеното наскоро допитване.

2.3. Необходимост от акт за възлагане, в който да се посочват задълженията за обществена услуга и методите за изчисляване на компенсацията

15. Отговорността за предоставяне на УОИИ трябва да бъде възложена на съответното предприятие с един или повече акта, чиято форма може да се определи от всяка държава-членка. Терминът „държава-членка“ включва централните, регионалните и местните органи.
16. В акта или актовете по-специално трябва да се определи следното:

- а) съдържанието и продължителността на задълженията за предоставяне на обществена услуга;
- б) предприятието и при необходимост — съответната територия;
- в) същността на всички изключителни или специални права, предоставени на предприятието от предоставящия орган;
- г) описание на компенсационния механизъм и параметрите за изчисляване, наблюдение и преразглеждане на компенсацията; както и

⁽¹⁾ ОВ С 297, 29.11.2005 г., стр. 4.

⁽²⁾ ОВ С 257, 27.10.2009 г., стр. 1.

⁽³⁾ ОВ С 244, 1.10.2004 г., стр. 2.

⁽⁴⁾ ОВ L 318, 17.11.2006 г., стр. 17.

д) мерките за избягване и възстановяване на свръхкомпенсации.

2.4. Продължителност на периода на възлагане

17. Продължителността на периода на възлагане следва да е оправдано от обективни критерии, като необходимостта да се амортизират непрехвърляемите дълготрайни материални активи. По принцип продължителността на възлагането не трябва да надхвърля необходимия срок за амортизацията на най-важните активи, необходими за предоставянето на УОИИ.

2.5. Съответствие с Директива 2006/111/ЕО

18. Помощта ще се счита за съвместима с вътрешния пазар въз основа на член 106, параграф 2 от Договора само когато предприятието спазва условията, когато е приложимо, на Директива 2006/111/ЕО⁽¹⁾. Помощта, която не отговаря на тази директива, се смята, че засяга развитието на търговията до такава степен, че противоречи на интересите на Съюза по смисъла на член 106, параграф 2 от Договора.

2.6. Спазване на правилата на Съюза за обществените поръчки

19. Помощта ще се смята за съвместима с вътрешния пазар въз основа на член 106, параграф 2 от Договора само ако, когато възлага извършването на услугата на въпросното предприятие, отговорният орган е спазил или се задължава да спазва приложимите правила на Съюза в областта на обществените поръчки. Това включва всички изисквания за прозрачност, равно третиране и недискриминация, пряко произтичащи от Договора или където е приложимо — от вторичното право на Съюза. Помощта, която не отговаря на тези правила и изисквания, се смята, че засяга развитието на търговията до такава степен, че противоречи на интересите на Съюза по смисъла на член 106, параграф 2 от Договора.

2.7. Липса на дискриминация

20. Когато орган възложи извършването на същата УОИИ на няколко предприятия, компенсацията следва да се изчислява въз основа на същия метод по отношение на всяко предприятие.

2.8. Размер на компенсацията

21. Размерът на компенсацията не трябва да надвишава това, което е необходимо за покриване на нетните разходи⁽²⁾, понесени при изпълнение на задълженията за обществена услуга, включително разумна печалба.

⁽¹⁾ Директива 2006/111/ЕО относно прозрачността на финансовите отношения между държавите-членки и публичните предприятия, както и относно финансовата прозрачност в рамките на някои предприятия.

⁽²⁾ В този контекст нетни разходи означава нетните разходи, определени в точка 25 по-долу, или в случаите, в които не може да се приложи методологията на нетните избегнати разходи — разходите минус приходите.

22. Размерът на компенсацията може да се установи въз основа на очакваните разходи и приходи, въз основа на действително понесените разходи и приходи или въз основа на съчетание от двете, в зависимост от стимулите за ефективност, които държавата-членка желае да въведе от самото начало, в съответствие с точки 40—41.

23. Когато компенсацията се основава на част или всички очаквани разходи и приходи, те трябва да се уточнят в акта за възлагане. Те трябва да се основават на правдоподобни и видими параметри относно икономическата среда, в която се предоставя УОИИ. Те трябва да се основават, когато това е възможно, на експертните познания на секторните регулатори или на други органи, които са независими от предприятието. Държавите-членки трябва да посочват източниците, на които се основават тези очаквания⁽³⁾. Оценката на разходите трябва да отразява прогнозното увеличение на ефективността, постигнато от доставчика на УОИИ по време на времетраенето на възлагането.

Нетни разходи, необходими за изпълнението на задълженията за обществена услуга

24. Нетните разходи, необходими или които се очаква да бъдат необходими за изпълнението на задълженията за обществена услуга, следва да се изчисляват, като при възможност се използва методологията на нетните избегнати разходи, когато това се изисква по законодателството на Съюза или националното законодателство и в други случаи, когато това е възможно.

Методология на нетните избегнати разходи

25. Според методологията на нетните избегнати разходи, нетните разходи, необходими или които се очаква да бъдат необходими за изпълнението на задълженията за обществена услуга, се изчисляват като разлика между нетните разходи за доставчика, за да извърши услугата със задължение за обществена услуга, и нетните разходи или печалби за същия доставчик, за да извърши услугата без това задължение. Трябва да се следи внимателно за правилната оценка на разходите, които се очаква да избегне доставчикът на услуги и приходите, които се очаква да не получи, при липса на задължение за обществена услуга. При изчисляването на нетните разходи следва да се оценят ползите, доколкото това е възможно, за доставчика на УОИИ, включително нематериалните ползи.

26. В приложение IV към Директива 2002/22/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 март 2002 г. относно универсалната услуга и правата на потребителите във връзка с електронните съобщителни мрежи и услуги⁽⁴⁾ и в приложение I към Директива 97/67/ЕО на

⁽³⁾ Обществени информационни източници, равнища на разходите, понесени от доставчика на УОИИ в миналото, равнища на разходите на конкурентите, бизнес планове, доклади за индустрията и т.н.

⁽⁴⁾ ОВ L 108, 24.4.2002 г., стр. 51.

Европейския парламент и на Съвета от 15 декември 1997 година относно общите правила за развитието на вътрешния пазар на пощенските услуги в Общността и за подобряването на качеството на услугата ⁽¹⁾ се съдържат по-подробни насоки за това как да се прилага методологията на нетните избегнати разходи.

27. Въпреки че Комисията счита методологията на нетните избегнати разходи за най-точния метод за определяне на разходите за задължение за обществена услуга, може да съществуват случаи, при които използването на тази методология е неосъществимо или неподходящо. В тези случаи и когато това е надлежно обосновано, Комисията може да приеме алтернативни методи за изчисляване на нетните разходи, необходими за изпълнението на задължения за обществена услуга, като методологията чрез разпределяне на разходите.

Методология, основана на разпределяне на разходите

28. При методологията чрез разпределяне на разходите нетните разходи, необходими за изпълнението на задълженията за обществена услуга, могат да се изчислят като разлика между разходите и приходите на даден доставчик, за да изпълни задълженията за обществена услуга, както е уточнено и прогнозирано в акта за възлагане.
29. Разходите, които трябва да се отчитат, включват всички разходи, необходими за извършването на УОИИ.
30. Когато дейността на предприятието се свежда само до УОИИ, тогава всичките му разходи могат да се вземат предвид.
31. Когато предприятието извършва също така дейности, попадащи извън обхвата на УОИИ, разходите, които трябва да се вземат предвид, могат да включват всички преки разходи, необходими за изпълнението на задълженията за услуга от общ икономически интерес, и съответна част от непреките разходи, които са общи както за УОИИ, така и за другите дейности. Разходите, свързани с други дейности извън обхвата на УОИИ, трябва да включват всички преки разходи и съответна част от общите разходи. За определяне на подходящия принос към общите разходи, като референтни стойности може да се вземат пазарните цени за използването на ресурсите, когато това е възможно ⁽²⁾. При липса на такива пазарни цени, подхо-

дящият принос към общите разходи може да бъде определен въз основа на равнището на разумна печалба ⁽³⁾, която предприятието може да очаква да извлече от дейности, попадащи извън обхвата на услугата от общ икономически интерес, или по други методологии, когато са по-подходящи.

Приходи

32. Приходите, които трябва да се вземат предвид, трябва да включват най-малко всички приходи, получени от УОИИ, както е уточнено в акта за възлагане, и прекалено високите приходи, генерирани от специални или изключителни права, дори и да свързани с други дейности, както е предвидено в точка 49, независимо от това дали тези прекалено високи приходи са определени като държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от Договора.

Разумна печалба

33. Разумна печалба следва да означава процентът на възвръщаемост на капитала ⁽⁴⁾, който би бил изискван за типично предприятие, което обмисля дали да предоставя или не услуга от общ икономически интерес за цялата продължителност на акта на възлагане, като се взема предвид равнището на риска. Равнището на риска зависи от съответния сектор, вида на услугата и характеристиките на механизма на компенсация.
34. В надлежно обосновани случаи могат да се използват други показатели за равнището на печалбата, различни от процента на възвръщаемост на собствения капитал, за да се определи каква следва да бъде разумната печалба, като средната възвръщаемост на собствения капитал ⁽⁵⁾ през времетраенето на възлагането, средната възвръщаемост на вложения капитал, средната възвръщаемост на активите или средната възвръщаемост на продажбите.
35. Каквото и показател да се избере, държавата-членка трябва да предостави на Комисията доказателства, че предвиданата печалба не надхвърля това, което се изисква от типично предприятие, което обмисля дали да предоставя или не услуга от общ икономически интерес, например като предостави информация за постигнатата възвръщаемост при подобен тип договори, възложени при конкурентни условия.

⁽¹⁾ ОВ L 15, 21.1.1998 г., стр. 14.

⁽²⁾ По делото Chronopost (съединени дела C-83/01 P, C-93/01 P и C-94/01 P, Chronopost SA [2003] ECR I-6993), Съдът на Европейските общности се позова на „обичайните пазарни условия“: „при липсата на всякаква възможност за съпоставяне на положението на La Poste с това на частно обединение на предприятия, което не действа в запазен сектор, „обичайните пазарни условия“, които по необходимост са хипотетични, трябва да се преценяват спрямо наличните обективни и проверими елементи“.

⁽³⁾ Разумната печалба се оценява от *ex ante* перспектива (въз основа по-скоро на очакваните печалби отколкото на реализиралите печалби) с цел да бъдат премахнати стимулите за предприятието да повиши своята ефективност, когато извършва дейности извън УОИИ.

⁽⁴⁾ Процентът на възвръщаемост на капитала тук се определя по метода на вътрешната норма на възвръщаемост (IRR), който предприятието реализира от инвестирания си капитал през цялата продължителност на проекта, т.е. съотношението IRR/паричните потоци на договора.

⁽⁵⁾ За дадена година счетоводният показател „процент на възвръщаемост на собствения капитал“ (ROE) се определя като съотношението между печалбата, преди лихви и данъци (ЕБИТ), и собствения капитал за тази година. Средната стойност на годишната възвръщаемост трябва да се изчислява за времетраенето на възлагането като се прилага сконтов коефициент, равен или на цената на капитала на предприятието, или на процента, посочен в Съобщението на Комисията относно референтния процент, в зависимост от това кое по-подходящо.

36. Процент на възвръщаемост на капитала, който не надхвърля съответния суапов процент ⁽¹⁾ плюс 100 базисни пункта ⁽²⁾, се смята за разумен при всички положения. Съответният суапов процент е суаповият процент, чийто падеж и валута съответстват на падежа и валутата на акта за възлагане.
37. Когато предоставянето на УОИИ е свързано със значителен търговски или договорен риск, например поради това, че компенсацията е под формата на еднократна фиксирана сума, включваща очакваните нетни разходи и разумна печалба, а предприятието извършва дейност в конкурентна среда, разумната печалба не може да надхвърля равнището, отговарящо на процент на възвръщаемост на капитала, съизмерим с равнището на риска. Този процент следва да се определи при възможност чрез позоваване на процента на възвръщаемост на капитала, постигнат в подобни видове договори за обществени поръчки, възложени при конкурентни условия (напр. договори, възложени в рамките на търг). Когато прилагането на такъв метод не е възможно, могат да се използват други методи за установяване на възвръщаемостта на капитала, след като използването им бъде обосновано ⁽³⁾.
38. Когато предоставянето на УОИИ не е свързано със значителен търговски или договорен риск, например защото нетните разходи, направени при предоставяне на услуга от общ икономически интерес, са като цяло напълно компенсирани *ex post*, разумната печалба не може да надхвърля равнището, отговарящо на равнището, уточнено в точка 36. Този компенсационен механизъм не предоставя стимули за ефективност за доставчика на обществена услуга. Ето защо използването на такива механизми е строго ограничено до случаи, в които държавата-членка може да докаже, че не е осъществимо или подходящо да се вземе предвид производствената ефективност и да се въведат договори, при които се предоставят стимули за постигане на подобрена ефективност.
- Стимули за ефективност*
39. При изготвянето на метода за компенсиране държавите-членки трябва да въведат стимули за ефективното предоставяне на УОИИ с висок стандарт, освен ако не могат да докажат надлежно, че това не е осъществимо или подходящо.
- ⁽¹⁾ Суаповият процент е по-дългият падеж, равен на междубанковия лихвен процент (BOR). Използва се на финансовите пазари като референтен процент за установяване на размера на финансиране.
- ⁽²⁾ Премията от 100 базисни пункта служи наред с другото за компенсиране на ликвидния риск, свързан с факта, че доставчикът на УОИИ, който инвестира капитал в договор за УОИИ, ангажира този капитал за продължителността на акта на възлагане и няма да може да продаде дяла си толкова бързо или при ниски разходи, колкото ако ставаше дума за широко разпространен и ликвиден безрисков актив.
- ⁽³⁾ Например, като се сравни възвръщаемостта с претеглената средна цена на капитала на предприятието във връзка с въпросната дейност или със средната възвръщаемост на собствения капитал за сектора през последните години, като се вземе предвид това дали миналите данни мога да бъдат подходящи за цели, ориентирани към бъдещето.
40. Стимулите за ефективност могат да бъдат изготвени по различни начини, за да се вземе предвид по най-добрия начин специфичният характер на всеки случай или сектор. Например държавите-членки могат да определят предварително фиксирано равнище на компенсация, при което се предвижда и включва увеличената ефективност, която се очаква да постигне предприятието през времетраенето на акта на възлагане.
41. Държавите-членки могат също да зададат в акта на възлагане цели за производствена ефективност, при което равнището на компенсация се обвързва със степента, до която са постигнати целите. Ако предприятието не постигне целите, компенсацията следва да се намали съгласно метод за изчисляване, уточнен в акта на възлагане. Ако обаче предприятието надхвърли целите, компенсацията следва да се увеличи съгласно метод, уточнен в акта на възлагане. Възнаграждението за постигната увеличена производствена ефективност трябва да се определи на такова равнище, че да се позволи балансираното ѝ споделяне между предприятието и държавата-членка и/или потребителите.
42. Тези механизми за въвеждане на стимули за подобряване на ефективността трябва да се основават на обективни и измерими критерии, посочени в акта на възлагане и подлежащи на прозрачно оценяване *ex post*, извършено от орган, независим от доставчика на УОИИ.
43. Повишаването на ефективността не трябва да бъде за сметка на качеството на предоставената услуга и следва да отговаря на стандартите, определени в законодателството на Съюза.
- Разпоредби, приложими за предприятия, извършващи също дейности извън обхвата на УОИИ или предоставящи няколко УОИИ*
44. Когато предприятие извършва дейности, попадащи както в обхвата, така и извън обхвата на УОИИ, вътрешните сметки трябва да показват поотделно разходите и приходите, свързани с УОИИ, и разходите и приходите от другите услуги в съответствие с принципите, посочени в точка 31. Когато на предприятие е възложено извършването на няколко УОИИ, защото възлагащият орган или естеството на УОИИ са различни, трябва да е възможно да се провери във вътрешните сметки на предприятието дали е имало свръхкомпенсиране на равнището на всяка УОИИ.
45. Ако въпросното предприятие има специални или изключителни права, свързани с дейности, различни от УОИИ, за която е предоставена помощта, които генерират печалба над разумната печалба, или ако от страна на държавата са му предоставени други предимства, всички те трябва да се вземат предвид, независимо как са определени за целите на член 107, параграф 1 от Договора, и трябва да се добавят към приходите на предприятието. Разумната печалба от

дейностите, за които съответното предприятие разполага със специални или изключителни права, трябва да бъде оценена от *ex ante* перспектива, с оглед на риска или липсата на риск, понесен от предприятието. В тази оценка трябва също да се вземе предвид ефективността на стимулите, които държавата-членка е въвела във връзка с предоставянето на въпросните услуги.

46. Държавата-членка може да реши, че печалбите от други дейности извън обхвата на УОИИ, особено тези, които се основават на необходимата за предоставянето на УОИИ инфраструктура, трябва да бъдат използвани изцяло или частично за финансирането на УОИИ.

Свърхкомпенсация

47. Свърхкомпенсацията следва да се разбира като получена от предприятието компенсация, надхвърляща размера на помощта, определен в точка 2.8 за цялата продължителност на договора. Както е посочено в точки 43—46 по-горе, излишъкът, който се получава от неочаквано значително увеличената ефективност, може да бъде задържан от предприятието като допълнителна разумна печалба, както е посочено в акта за възлагане ⁽¹⁾.
48. Понеже свърхкомпенсацията не е необходима за предоставянето на съответната УОИИ, тя представлява несъвместима държавна помощ.
49. Държавите-членки трябва да гарантират, че компенсацията, предоставена за извършване на УОИИ, отговаря на изискванията, определени в настоящото съобщение, и поспециално, че предприятията не получават свърхкомпенсация, по-голяма от сумата, определена в съответствие с изискванията, посочени в този раздел. Те трябва да представят доказателства по искане на Комисията. Те трябва да извършват редовни проверки или правят необходимото тези проверки да бъдат извършени в края на периода на възлагане и, при всички случаи на интервали не по-дълги от три години. В случай на помощ, предоставена по начин, различен от процедура за възлагане на обществена поръчка с публикуване ⁽²⁾, проверките следва да се правят обичайно най-малко на всеки две години.
50. Когато държавата-членка е определила предварително фиксирано равнище на компенсация, чрез което по подходящ начин се предвижда и включва увеличената ефективност, която се очаква да постигне доставчикът на обществена услуга през времетраенето на възлагането, въз основа на правилно разпределение на разходите и приходите и разумни хипотези, както е описано в този раздел, проверката за свърхкомпенсация по принцип се ограничава до контролиране на това, че равнището на печалба, на което има право доставчикът съгласно акта за възлагане, е наистина разумно от *ex ante* гледна точка.

⁽¹⁾ По подобен начин дефицитът, който се получава от производителност, чието увеличение е по-ниско от очакваното, се поема частично от предприятието, когато това е посочено в акта за възлагане.

⁽²⁾ Като помощ, предоставена за договор с вътрешен подизпълнител, концесии без конкурентно разпределение, процедури за обществена поръчка без предварително публикуване.

2.9. Допълнителни изисквания, които могат да бъдат необходими, за да се гарантира, че развитието на търговията не е засегнато до такава степен, че това да противоречи на интересите на Съюза

51. Изискванията, изложени в раздели 2.1—2.8, обикновено са достатъчни, за да се гарантира, че помощта не нарушава конкуренцията по такъв начин, че това да противоречи на интересите на Съюза.
52. Може да се допусне обаче, че при някои изключителни обстоятелства сериозни нарушения на конкуренцията във вътрешния пазар може да останат неотстранени и помощта да засегне търговията до такава степен, че да противоречи на интересите на Съюза.
53. В такъв случай Комисията ще проучи въпроса дали тези нарушения могат да бъдат намалени, като на държавите-членки се поставят условия или от тях се изискват ангажменти.
54. Сериозни нарушения на конкуренцията, които да противоречат на интересите на Съюза, се очаква да настъпят само при изключителни обстоятелства. Комисията ще съсредоточи своето внимание към тези нарушения, при които помощта поражда значителни отрицателни ефекти върху други държави-членки и върху функционирането на вътрешния пазар, например защото отнема на предприятия във важни сектори на икономиката възможността да постигнат мащаб на дейността, необходим, за да функционира ефикасно.
55. Такива нарушения могат да възникнат например, когато продължителността на възлагането не може да се оправдае с обективни критерии (напр. необходимостта да се амортизират непрехвърляеми дълготрайни материални активи), когато възлагането обединява редица задачи (които обикновено подлежат на отделни възлагания без загуба на благосъстояние и без допълнителни разходи по отношение на ефикасността и ефективността в предоставянето на услуги). В такъв случай Комисията ще провери дали би било възможно същата обществена услуга да бъде предоставена толкова добре, но с по-слабо нарушение на конкуренцията, например посредством по-ограничено възлагане по отношение на продължителността или обхвата, или чрез отделни възлагания.
56. Друга ситуация, при която може да е необходима по-подробна оценка, може да възникне, когато държава-членка възлага на доставчик без конкурентна процедура за подбор задачата да предоставя УОИИ на незапазен пазар, на който вече се предоставят много сходни услуги или на който може да се очаква, че при липса на УОИИ в близко бъдеще ще бъдат предоставяни такива услуги. Тези отрицателни ефекти върху развитието на търговията може да са по-изразени, когато УОИИ се предлага по тарифа, която е

по-ниска от разходите на всички действащи или потенциални доставчици, което предизвиква затваряне на пазара. Макар и да защита напълно правото на държавите-членки да определят УОИИ по собствено усмотрение, Комисията може да изиска изменения, например в разпределението на помощта, когато разумно може да се докаже, че би било възможно да се предостави същата УОИИ при равностойни условия за потребителите, с по-слабо нарушение на конкуренцията и на по-ниска цена за държавата.

57. По-внимателно проучване се обосновава и в случаите, когато възлагането на услуга е обвързано със специални или изключителни права, което сериозно ограничава конкуренцията на вътрешния пазар до степен, която противоречи на интересите на Съюза. Макар и използването на член 106, параграф 1 от Договора да остава основният подход към такива случаи, държавната помощ може да не бъде счестена за съвместима, когато в изключителното право се предвиждат предимства, които не могат да бъдат оценени правилно, определени количествено или възпрети съгласно методиките за изчисляване на нетните разходи на УОИИ, описани в раздел 2.8.
58. Комисията ще обърне внимание на ситуации, при които помощта позволява на предприятието да финансира създаването или използването на инфраструктура, която не е лесно възпроизведима и дава възможност за затваряне на пазара, на който се предоставя УОИИ или на свързани с него съответни пазари. Когато това е така, може да е целесъобразно да се изиска на конкурентите да бъде предоставен справедлив и недискриминационен достъп до тази инфраструктура при подходящи условия.
59. Ако нарушаването на конкуренцията е в резултат от възлагане, което възпрепятства ефективното прилагане или упражняване на законодателството на Съюза, имашо за цел запазването на доброто функциониране на вътрешния пазар, Комисията ще определи дали обществената услуга не би могла да бъде предоставена по начин, който нарушава конкуренцията в по-малка степен, например като изцяло се прилага секторното законодателство на Съюза.

2.10. Прозрачност

60. За всяка компенсация за УОИИ, попадаща в приложното поле на настоящото съобщение, съответната държава-членка трябва да публикува следната информация в интернет или по друг подходящ начин:
- резултатите от обществената консултация или други подходящи инструменти, посочени в точка 13;
 - съдържанието и продължителността на задълженията за предоставяне на обществена услуга;
 - предприятието и при необходимост — съответната територия;
 - размера на помощта, предоставена на предприятието, на годишна основа.

2.11. Помощ, която отговаря на условията, посочени в член 2, параграф 1 от Решение 2012/21/ЕС

61. Принципите, посочени в точки 14, 19, 20, 24, 39, 51—59 и 60(а) не се прилагат за помощи, които отговарят на условията, посочени в член 2, параграф 1 от Решение 2012/21/ЕС.

3. ДОКЛАДВАНЕ И ОЦЕНКА

62. Държавите-членки докладват на Комисията относно спазването на настоящото съобщение на всеки две години. Докладите трябва да съдържат преглед на прилагането на настоящото съобщение за различните сектори на доставчиците на услуги, сред които:
- описание на прилагането на принципите, посочени в настоящото съобщение, към услугите, попадащи в неговото приложно поле, включително вътрешните дейности;
 - общата сума на помощта, предоставена на предприятия, попадащи в приложното поле на настоящото Съобщение, заедно с разбивка по икономически сектори на получателите;
 - информация за това дали прилагането на принципите, посочени в настоящото съобщение, е довело за определен вид услуга до трудности или оплаквания от трети страни; както и
 - друга информация относно прилагането на принципите, посочени в настоящото съобщение, изисквана от Комисията, която ще бъде уточнена в надлежна форма преди представянето на доклада.

Първият доклад се представя до 30 юни 2014 г.

63. Освен това съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета от 22 март 1999 г. за установяване на подробни правила за прилагането на член 93 от Договора за ЕО⁽¹⁾ (сега член 108 от Договора) и Регламент (ЕО) № 794/2004 на Комисията от 21 април 2004 година за прилагането от Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета относно определянето на подробни правила за прилагането на член 93 от Договора за ЕО⁽²⁾, държавите-членки трябва да представят годишни доклади на Комисията относно предоставената помощ вследствие на решение на Комисията, основано на настоящото съобщение.
64. Докладите ще бъдат публикувани на интернет сайта на Комисията.
65. Комисията възнамерява да извърши преглед на настоящото съобщение до 31 януари 2017 г.

4. УСЛОВИЯ И ЗАДЪЛЖЕНИЯ, ПОСТАВЯНИ В РЕШЕНИЯ НА КОМИСИЯТА

66. В съответствие с член 7, параграф 4 от Регламент (ЕО) № 659/1999 в положителните си решения Комисията може да поставя условия, при които помощта може да се смята за съвместима с вътрешния пазар, както и да налага задължения с цел осигуряване на възможност за контрол върху надлежното изпълнение на решението. В сферата на УОИИ поставянето на условия и задължения може да бъде

⁽¹⁾ ОВ L 83, 27.3.1999 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 140, 30.4.2004 г., стр. 1.

необходимо, особено за да не се допусне помощта за съответните предприятия на практика да доведе до прекомерно нарушаване на конкуренцията и търговията на вътрешния пазар. В тази връзка може да се наложи изискването на периодични отчети или налагането на други задължения предвид конкретните обстоятелства на всяка услуга от общ икономически интерес.

5. ПРИЛОЖЕНИЕ

67. Комисията ще прилага разпоредбите на настоящото съобщение от 31 януари 2012 г.
68. Комисията ще прилага принципите, посочени в настоящото съобщение към всички проекти за помощ, за които бъде уведомена, и ще вземе решение по проектите в съответствие с тези принципи, дори ако уведомленията за тях са постъпили преди 31 януари 2012 г.
69. Комисията ще прилага принципите, посочени в настоящото съобщение, за неправомерна помощ, по отношение на която е взето решение след 31 януари 2012 г., дори ако помощта

е предоставена преди тази дата. Когато обаче, помощта е предоставена преди 31 януари 2012 г., принципите, посочени в точки 14, 19, 20, 24, 43 и 60 не се прилагат.

6. ПОДХОДЯЩИ МЕРКИ

70. Като подходящи мерки за целите на член 108, параграф 1 от Договора Комисията предлага държавите-членки да публикуват списък на съществуващите схеми за помощ, отнасящи се до компенсации за обществена услуга, които трябва да се приведат в съответствие с настоящото съобщение до 31 януари 2013 г. и да приведат тези схеми за помощ в съответствие с настоящото съобщение до 31 януари 2014 г.
71. До 29 февруари 2012 г. държавите-членки следва да потвърдят пред Комисията, че са съгласни с така предложените подходящи мерки. При липса на отговор Комисията ще счита, че съответната държава-членка не е съгласна.